

MATTERS OF PRINCIPLE

Toespraak Gerritjan van Oven d.d. 25 juni, ter gelegenheid van de presentatie van het boek “Matters of Principle, Codes on the independence and impartiality of the judiciary”

1. De Stichting Rechters voor Rechters is trots en tevreden u het boekje “Matters of principle” te mogen aanbieden.
2. Rechters voor Rechters is opgericht door Bert van Delden en beijvert zich rechters in professionele moeilijkheden – waar zichtbaar en waar mogelijk - te steunen. Door aandacht te vragen voor hun lot bij verantwoordelijke autoriteiten in het betrokken land en bij internationale organisaties. Door proceswaarneming. Door het bieden van morele en (een heel klein beetje) financiële steun.
3. Bijna altijd gaat het daarbij om schending of bedreiging van de rechterlijke onafhankelijkheid. En om reacties, vaak van overheden, op het handhaven van die onafhankelijkheid door een rechter: door hem van de zaak te zetten, door ontslag, door hem in de gevangenis te stoppen, door hem dood te schieten.
4. Wij hebben nu in zo’n 15 landen problematische situaties gedetecteerd. Voor RR zijn er zo’n 80 rechters actief.
5. Het is belangrijk dat de beginselen waarover we het hier hebben, de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht en de individuele rechters ergens handzaam vastliggen, dat daarop een beroep kan worden gedaan. En daarom zijn wij zo verheugd dit boekje (nu ja, het is 210 blz. dik) samen met de Raad voor de Rechtspraak te hebben geproduceerd. En zeker niet in de laatste plaats is van belang dat de RvdR voor de financiering heeft zorg gedragen.
6. Opgenomen zijn: VN-beginselen, de Bangalore-principles, Europese codes en een aantal Nederlandse teksten zoals de gedragscode rechtspraak, de NVVR rechterscode, de Leidraad Onpartijdigheid van de Rechter en de Leidraad Nevenfuncties. De internationale teksten zijn opgenomen in het Engels, de Nederlandse teksten zowel in het Nederlands als in het Engels, zodat het boek zowel in nationaal als in internationaal verband kan voldoen.
7. Aan samenstelling en vormgeving is veel tijd en aandacht gegeven door twee van onze bestuursleden, Tamara Trotman en Jolien Schukking en door verschillende medewerkers van de RvdR zoals Monique van der Goes, Eddy Bauw en Marja van Kuijk. En natuurlijk heeft ook de NVVR teksten geleverd.
8. Het is een opmerkelijk boek geworden. Het gaat om vanzelfsprekendheden die niet vanzelf spreken. Zo blijkt ons dag na dag. Zij moeten bevochten worden. En juist rechters zijn tot die strijd in staat. Met als hun krachtigste wapen: het woord.
9. Het gaat erom dat je, wanneer je een bericht in de media leest - bijvoorbeeld over een rechter in Venezuela die iemand uit voorlopige hechtenis ontslaat en dan zelf in de gevangenis komt -, denkt: “Hé, dat gaat toch niet zomaar ?”
10. Dat “niet zomaar” kán het verschil maken. Maar dan moeten rechters bereid en in staat zijn zich duidelijk te laten horen. En autoriteiten op teksten te wijzen die in Europees of VN-verband zijn overeengekomen.

Dat kan met dit boekje in de hand. Ook dat is een “matter of principle”.